

HTML

Svaki HTML dokument sastoji se od osnovnih građevnih blokova - HTML elemenata. Svaki, HTML element sastoji se od para HTML oznaka (engl. *tag*). Takođe, svaki element može imati i atribut kojim se definišu svojstva tog elementa. Na samom početku HTML dokumenta preporučljivo je postaviti `<!DOCTYPE>` element, kojim se označava DTD (engl. *Document Type Declaration*), čime se definiše tačna verzija standarda koja se koristi za izradu HTML dokumenta. Nakon `<!DOCTYPE>` elementa, `<html>` elementom označava se početak HTML dokumenta. Unutar `<html>` elementa nalaze se i `<head>` element te `<body>` element. `<head>` element predstavlja zaglavlje HTML dokumenta u kojem se najčešće specificiraju jezičke funkcije HTML dokumenta kao i sam naslov (engl. *title*) stranice. Pomoću određenih HTML elemenata unutar zaglavlja dodaju se i stilska obilježja stranice, bila ona direktno ugrađena (engl. *embedded*) ili dodata kao referenca na spoljašnju [CSS](#) datoteku. Često se unutar zaglavlja još definišu i skripte kreirane u [JavaScript](#) jeziku. U `<body>` elementu kreira se sadržaj HTML dokumenta, odnosno, stranice koju on reprezentuje. Svaka HTML oznaka (koja u paru kreira HTML element) počinje znakom `<` (manje od), a završava znakom `>` (više od). Zatvarajuća HTML oznaka kreira se na isti način kao i otvarajuća, ali se pre završnog znaka `>` dodaje i kosa crta `/` (engl. *slash*). Osim navedenih, standardnih HTML elemenata, postoje i samozatvarajući HTML elementi. Kod takvih elemenata nema zatvarajuće oznake.

Primer jednostavnog HTML dokumenta

```
<!DOCTYPE html>    <html>        <head>        <title>Naziv
stranice</title>    </head>        <body>        <p>Ovde s
e unosi sam sadržaj stranice.</p>    </body>    </htm
l>                </pre>
```

Komentare možemo unositi bilo gde unutar html dokumenta i taj tekst neće biti prikazan na stranici, tj. moći će da se vidi samo ako otvorite skriptu s code editorom. Na ovaj način možete ostavljati sebi poruke unutar skripte i s njima npr. skrenuti pažnju na jedan deo

skripte, ili s ovim možemo jedan deo skripte isključiti, a sačuvati kôd tog dela, kojeg možemo ponovno aktivirati ako izbrišemo sledeće:

s ovim otvaramo komentar: `<!--`

s ovim zatvaramo komentar: `-->`

Primer:

```
<!-- ovo je komentar -->
```

Kako bi oblikovali tekst unutar HTML dokumenta, potrebno je staviti određeni tag na početku teksta koji želimo oblikovati i završni tag na kraju teksta.

Primeri:

```
<p>tag za odlomak (Paragraph)</p> <big>veliki tekst</big> <b>podebljani tekst</b> <em>nakrivljen tekst</em> <u>podcrtan tekst</u> <strong>"jaki" tekst</strong> <i>nakrivljen tekst</i> <sup>podignut tekst</sup> <sub>spuštenu tekst</sub> <del>precrtan tekst</del> <code>tekst računalnog koda</code> <hr>vodoravna crta</hr>
```

- veličina fonta od 1 do 7

```
<font size="6">velicina fonta 6</font>
```

- boju fonta možemo menjati na više načina, koristeći hexa zapis boja

```
<font color="#770000">ovaj tekst je u hexaboji #770000</font>
```

- koristeći ime boje

```
<font color="blue">ovaj tekst je plav</font>
```

- koristeći rgb, ali taj zapis nije uobičajen
- vrsta fonta

```
<font face="Bookman Old Style, Book Antiqua, Garamond">ovom paragrafu je promenjen font</font>
```

- veliko početno slovo

Ppočetno slovo

Dodavanje slika

Kada bi web stranice sadržavale samo tekst i dalje bi bile tehnološki impresivne, ali bez slika ne bi bile niti približno zabavne kao danas. Dva najčešće upotrebljavana grafička formata datoteka na internetu su **GIF** i **JPEG** (GIF se izgovara "gif", a JPEG "džej-peg"). **JPEG** (Joint Photographic Experts Group) format primarno se koristi za prikaz realističnih slika fotografskog kvaliteta, dok se gif koristi za slike s manjim spektrom boja, kao što su na primer navigacijske ikone, banneri, animacije itd,... Među web dizajnerima veliku je popularnost stekao i format **PNG** (**PNG** se izgovara "pe-en-ge") koji je stvoren kako bi poboljšao i zamenio GIF format. PNG podržava slike zasnovane na paleti (s paletom definisanom 24bitnim RGB bojama), greyscale slike (sivih tonova) i **RGB** slike. Zamišljen je kao grafički format za razmenu preko interneta, a ne za profesionalnu upotrebu, tako da ne koristi neke druge sheme boja (kao što je **CMYK** (cyan-magenta-yellow-black)). Sve slike, bez obzira na format, ubacuju se istim tagom. Budući da `` tag zahteva obeležje `src`, tada se `` posmatra kao celoviti tag. `` tag nema svoj završni oblik. To je tag koji zatvaramo na njegovom kraju kosom crtom ``.

Primer:

```
<html>  <head>    <title>Primer ubacivanja slike</title>
</head>  <body>    
</body> </html>
```

Pomoću obeležja `alt` možemo definisati tekst koji će opisivati šta je na slici, koji će se prikazati ukoliko korisnikov web pregledač nije u stanju da otvori dokument.

Primer:

```

```

Isto tako možemo pomoću obeležja **title**, dok korisnik mišem naciija određeni deo dokumenta koji smo označili tim tagom, pojaviće mu se okvir s tekstem koji smo napisali.

Primer:

```

```

Meta tagovi

Meta tagovi su delovi HTML-a u stranici koje upotrebljavaju pretraživač da bi zapisale informacije o vašoj stranici. Ovi tagovi sadrže ključne reči, opis, informaciju o vlasništvu, naziv stranice itd. Oni su među mnogim stvarima koje ispituje pretraživač kada "gledaju" vašu stranicu. Iako ih nije nužno, vrlo ih je korisno upotrebljavati, pogotovo ako želite da imate dobru poziciju na pretraživačima (a ko ne želi?). Ako napravite web stranicu i registrujete URL kod pretraživača, one će posetiti vašu stranicu i pokušati da je indexira. Svaki pretraživač funkcioniše malo drugačije, i svaki drukčije ceni pojedine elemente web stranice. Npr. Altavista daje prednost opisnom tagu (description), a Inktomi indexira oboje, i tekst stranice, kao i meta tagove. Drugi pretraživači poput Exactseek-a su pravi meta tag pretraživači, tako da ako vaša stranica ne sadrži naziv (title), i opisni meta tag (description). Naravno, svi pretraživači ne rade na ovaj način. Neki daju prednost sadržaju. Pretraživači u obzir uzimaju više od 100 stvari kada razmatraju neku stranicu. Najveći razlog zašto mnogi pretraživači ne daju toliku važnost meta tagovima je zbog spama. Ljudi su se setili da na svoje stranice stave mnoge ključne riječi koje nemaju veze sa sadržajem stranice samo da bi dobili više poseta. Nakon nekog vremena neki pretraživači su prestali gledati meta tagove, služili su im uglavnom samo kao potvrda da bi bili sigurni da odgovaraju onome što se nalazi na stranici. Kada su ključne reči potpuno nevezane za sadržaj stranice neki pretraživači će kazniti tu stranicu. Ako je vaša stranica bogata slikama i grafikom, tada su vam meta tagovi jako važni. Kažu da slika govori hiljadu reči, ali slike su

nažalost pretraživačima bezvredne. Pogotovo ako stranica sadrži jako malo teksta. Tada je potrebno koristiti obeležje **alt** koje izgleda ovako:

```

```

Meta tagovi bi uvek trebalo da budu smešteni u **<head>** područje HTML dokumenta. **<head>** tag se nalazi odmah nakon **<html>** taga, i završava pre **<body>** taga.

primer:

```
<title>Naziv stranice</title> <meta name="description"
content="opis web stranice"> <meta name="keywords" content="popis ključnih reči vezanih za sadržaj stranice ">
<meta name="robots" content="index,follow">
```

Uvek budite sigurni da vaši meta tagovi nemaju nikakvih prelazaka u novi red u sebi, jer će ih u tom slučaju pretraživač videti kao neispravan kod i ignorisati. Takođe bi trebali izbegavati upotrebu velikih slova (html5 standard), kao i ponavljanje izraza unutar taga ključne reči.

```
<meta name="description" content="opis web stranice">
```

Mnogi pretraživači će prikazati ovaj tekst u rezultatima pretraživanja pokraj naziva stranice. Neka taj tekst ne bude predugačak, neka bude razumljiv i neka što bolje opiše sadržaj vaše stranice.

```
<meta name="keywords" content="popis ključnih reči vezanih za sadržaj stranice">
```

Ključne reči predstavljaju ključne termine koje neko može upisati u pretraživač. Izaberite samo važne izraze. Ako ćete staviti te izraze pod tag ključne reči, trebali biste ih spomenuti i na tekstu na stranici. Mnogi pretraživači uspoređuju vaš meta sadržaj s tekstualnim sadržajem stranice, i ako se to ne poklapa, vaša stranica može zaraditi kaznu, i biti na lošoj poziciji kod rezultata pretraživanja.

```
<meta name="robots" content="index,follow">
```

Mnoge web stranice imaju ovaj tag neispravno napisan. Primer neispravnog korišćenja je `content="index, follow, all"` Neispravno jer neki pretraživači ne mogu obraditi razmake između reči. Većina pretraživača po defaultu pretpostave da želite da vaša web stranica bude indeksirana i da linkovi budu praćeni, tako da korišćenje neispravne sintakse može rezultirati time da pretraživač jednostavno ignoriše vašu stranicu. Ako zbog nekog razloga ne želite da vaša stranica bude indeksirana u pretraživačima, zamenite u tagu reč `index` sa `noindex`, a ako želite da linkovi ne budu praćeni, zamenite reč `follow` sa `nofollow`.

Među ostalim meta tagovima koristan tag za napomenu o zaštiti autorskih prava autora sadržaja stranice je `name="Author"`.

```
<meta name="Author" content="Ime firme koja je dizajnirala sajt">
```

Na internetu se svakodnevno pojavljuje više od 8 miliona novih stranica, a pretraživači indeksiraju samo jedan deo od toga. Meta Tagovi su uobičajen standard koji može osigurati pravilnu kategorizaciju vaše stranice. Uvek upotrebljavajte Meta Tagove i u njima koristite samo najvažnije reči vezane za sadržaj stranice. Pravilno korišćenje Meta Tagova vam može samo pomoći kod pozicije na pretraživaču, što podrazumeva i veću i kvalifikovaniju posetu stranice.

Dodavanje CSS stilova

Godine 1996., [W3C](#) prvi put spominje ideju stilskih obrazaca ([CSS – Cascading Style Sheets](#)) za oblikovanje HTML dokumenta. Standard, koji je objavljen sredinom 1998.godine, omogućuje web dizajnerima da odvoje strukturu i oblik svojih dokumenata. [CSS](#) standard određuje tri vrste stilskih obrazaca: **ugrađeni, linijski i vezani**.

UGRAĐENI – Stilska obeležja se ugrađuju unutar `<style>` taga na početku samog HTML dokumenta. Stil pridružen određenom tagu primenjuje se na sve tagove te vrste unutar dokumenta.

Primer

```
<style type="text/css"> .ime_stila { font-size: 36px; color: #000; background-color: #0F0; font-family: Arial, Helvetica, sans-serif; } .drugi_stil { color: #0F0; } </style>
```

LINIJSKI – Stilska obeležja ugrađuju se kroz ceo HTML dokument. Svakom pojedinom HTML tagu možemo pridružiti svoja vlastita stilska obeležja.

Primer

```
<p style="font-family: Arial, Helvetica, sans-serif; font-size: 36px; color: #F00;">Označeni tekst stilom</p>
```

VEZANI – Stilska obeležja sadržana su u zasebnoj datoteci. Ta datoteka se može povezati s bilo kojim HTML dokumentom koristeći tag **<link>** koji se smešta unutar **<head>** taga.

Primer

```
<link href="http://www.pou.com/Unnamed Site 2/style.css" rel="stylesheet" type="text/css">
```